

Az ENERGETIKAI ÁLLANDÓ VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG ELNÖKSÉGI HATÁROZATA AZ ÉRDEKKONFLIKTUSOK KEZELÉSÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK AJÁNLÁSÁRÓL

I. Rész: Általános alapelvek a pártatlanság, függetlenség és feltárási kötelezettségek tekintetében

(1) Általános alapelvek

Minden választottbírónak pártatlannak és a felektől függetlennek kell lennie a jelölés elfogadásának idején, és annak is kell maradnia a teljes választottbíróvási eljárás során, amíg a végleges ítéletet a tanács meg nem hozta, vagy az eljárást más módon meg nem szüntették. A választottbírák nem képviselői a feleknek, hanem önállóan, és befolyásmentes meggyőződésük szerint eljáró személyek.

(2) Érdekkonfliktusok

- (a) A választottbírónak vissza kell utasítania valamely jelölés elfogadását, vagy ha a választottbíróvási eljárás már megindult, le kell ezen tisztségéről mondania, ha bármely kétsége merül fel arra vonatkozóan, hogy képes-e pártatlan vagy független lenni az eljárásban.
- (b) Ugyanez alkalmazandó, ha olyan tények vagy körülmények állnak fenn, vagy merültek fel a jelölés óta, amelyek valamely ésszerűen gondolkodó harmadik személy szempontjából, akinek a vonatkozó tényekről tudomása van, jogos kétségeket ébresztenének a választottbíró pártatlansága vagy függetlensége tekintetében, kivéve, ha a felek a tények feltárása ellenére elfogadták a választottbíró személyét és eljárását a jelen Rész (4) pontjában rögzítettek szerint.
- (c) A kétségek jogosak, ha egy ésszerűen gondolkodó harmadik személy arra a következtetésre jutna, hogy fennáll a valószínűsége annak, hogy a választottbíró döntése meghozatalában a felek által előterjesztett ügy lényegétől eltérő, egyéb tényezők is befolyásolhatják.
- (d) Szükségképpen jogos kétségek állnak fenn a választottbíró pártatlansága vagy függetlensége tekintetében, ha azonosság van a fél és a választottbíró között, vagy ha a választottbíró egy olyan jogi személy törvényes képviselője, aki az egyik fél a választottbíróvási eljárásban, vagy ha a választottbírónak jelentős pénzügyi vagy személyes érdeke fűződik a szóban forgó ügghöz.

(3) A választottbíró által tett bejelentés

- (a) Ha olyan tények vagy körülmények állnak fenn, amelyek a felek szemében kétségeket ébreszthetnek a választottbíró pártatlansága vagy függetlensége iránt, az ilyen tényeket vagy körülményeket a választottbíró köteles a felekkel, a választottbíróvási elnökségével és a kijelölő hatósággal (ha van ilyen, és ha az alkalmazandó szabályok ezt előírják) és a választottbíró társakkal, ha vannak, a jelölés elfogadása előtt közölni, vagy a későbbiekben, haladéktalanul amint tudomást szerez az ilyen tényekről vagy körülményekről.
- (b) Az általános alapelvekből következik, hogy valamely választottbíró, aki bejelentést tesz, a feltárt tények ellenére pártatlannak és a felektől függetlennek tartja magát, és ennél fogva képesnek a választottbírói feladatok ellátására. Különben már az elején visszautasította volna a jelölést, vagy lemondott volna.
- (c) Bármilyen kétség esetén, hogy vajon a választottbírónak bizonyos tényeket vagy körülményeket fel kell-e tárnia, a feltárást mellett kell döntenie.

(4) A felek nyilatkozatai

- (a) Ha a választottbíró által tett bejelentésről történő hitelt érdemlő tudomásszerzéstől vagy attól számított 30 napon belül, hogy valamely félnek olyan tények vagy körülmények jutnak tudomására, melyek potenciális érdekkonfliktust alapozhatnak meg a választottbíró számára, valamely fél nem emel kifejezett kifogást az érintett választottbíró ellen, a jelen „Általános alapelvek” (4) (b) bekezdése fenntartásával úgy kell tekinteni, hogy a fél lemondott arról, hogy a választottbíró ezeken a tényeken vagy körülményeken alapuló potenciális érdekkonfliktusát kifogásolja, és már nem emelhet semmilyen kifogást ezen tények vagy körülmények miatt az eljárás későbbi szakaszában, vagy az eljárást követően.
- (b) Azonban, ha az „Általános alapelvek” (2) (d) pontjában leírt tények vagy körülmények fennállnak, bármely lemondás a fél részéről, vagy bármely, a felek által kötött megállapodás, miszerint egy ilyen személy járjon el választottbíróként, érvénytelennek tekintendő.

(5) A választottbírók kötelességei

- (a) A választottbíró köteles bármely potenciális érdekkonfliktus, valamint minden olyan tény vagy körülmény kivizsgálása érdekében megfelelően tájékozódni, amelyek pártatlanságát vagy függetlenségét megkérdőjelezhetik. Valamely potenciális konfliktus bejelentésének elmulasztását nem menti az ismeretek hiánya, ha a választottbíró a tájékozódáshoz nem tette meg a megfelelő lépéseket.
- (b) A választottbíró részére, ha a vele szemben „Vörös Listában” (II. Rész (1) pont, III. Rész (1) pont) szereplő körülmények állnak fenn, feltétlenül javasolt a felkérést nem elfogadni vagy a választottbírói tiszteről lemondani.
- (c) A választottbíró részére, ha a vele szemben „Sárga Listában” (II. Rész (2) pont, III. Rész (2) pont) szereplő körülmények állnak fenn, feltétlenül javasolt erről a feleket, az eljáró tanács tagjait haladéktalanul, de legkésőbb a legelső következő szóbeli tárgyaláson tájékoztatni, illetve ha a választottbíró a körülményt olyannak ítéli meg, amely az ő független és pártatlan eljárást veszélyezteti, a felkérést nem elfogadni vagy a választottbírói tiszteről lemondani.

II. rész: Az „Általános alapelvek” és a Listák gyakorlati alkalmazása

- (1) Az ún. „Vörös Lista” olyan speciális helyzeteket sorol fel – nem teljesen kimerítő módon –, amelyek, az adott ügy tényeitől függően, jogos kétségeket keltenek a választottbíró pártatlansága és függetlensége tekintetében; azaz, ezen körülmények bármelyikének fennállása esetén objektív érdekkonfliktus áll fenn valamely, a vonatkozó tényeket ismerő ésszerűen gondolkodó harmadik személy szemszögéből nézve.
- (2) A „Sárga Lista” olyan szituációkat sorol fel, amelyek (az adott ügy tényeitől függően) a felek szemében jogos kétségeket ébreszthetnek a választottbíró pártatlansága vagy függetlensége tekintetében. Ily módon a 'Sárga Listában' felsorolt szituációk az „Általános alapelvek” (5) (c) pontja alá esnek, vagyis a választottbíró számára javasolt az ilyen szituációkat legalább feltárni. Minden ilyen helyzetben úgy tekintendő, hogy a Felek a választottbíró elfogadták, ha a feltárást követően a megadott határidőben nem tettek kifogást.
- (3) Hangsúlyozni kell, hogy a feltárás nem automatikusan eredményezi a választottbíró kizárását; a kizárásra vonatkozó semmilyen vélelmezés nem származhat a feltárásból. A feltárás célja, hogy tájékoztassa a feleket a szituációról, amelyet ők esetleg tovább kívánnak vizsgálni, annak megállapítása érdekében, hogy vajon objektíven – vagyis a releváns tényeket ismerő harmadik személy szemszögéből – fennáll-e jogos kétség a választottbíró pártatlansága vagy függetlensége tekintetében.
- (4) A „Zöld Lista” olyan felsorolást tartalmaz, ahol nem jelenik meg és nem áll fenn tényleges érdekkonfliktus releváns, objektív szemszögéből nézve. Ezekben az esetekben a választottbíróknak nincs feltárási kötelezettsége.

III. Rész: A Listák

A listákon szereplő tényállások tekintetében a féllel azonosan kell megítélni magánszemélyek esetén a hozzátartozókat, jogi személyek esetén a számviteli konszolidációba bevont társaságokat. A választottbíróval azonosan kell megítélni annak közeli hozzátartozóit.

(1) Vörös Lista

A választottbíró és a felek kapcsolata

- 1.1. Azonosság áll fenn az egyik fél és a választottbíró személye között, vagy a választottbíró egy, a választottbíróválasztási eljárásban résztvevő személy (jogi személy) törvényes vagy jogi képviselője. A választottbíró a felek egyikének vezető tisztségviselője, igazgatója, vagy felügyelő bizottságának tagja, vagy hasonló ellenőrző - irányító befolyással bír. A választottbíró a felek egyikének leányvállalatánál vezető tisztségviselő, igazgató, vagy felügyelő bizottsági tag, vagy hasonló irányító – ellenőrző befolyással bír.
- 1.2. A választottbírónak jelentős pénzügyi érdeke fűződik a felek egyikéhez, vagy az ügy kimeneteléhez.
- 1.3. A választottbíró vagy ügyvédi irodája vagy általa tulajdonolt vagy irányított társaság rendszeres szaktanácsadást vagy munkát végez az öt jelölő fél vagy annak egy leányvállalata részére, és a választottbírónak vagy ügyvédi irodájának vagy általa tulajdonolt vagy irányított társaságnak e tevékenységből – nem csak csekélyebb jelentőségű/meghatározó – pénzügyi bevétele származik vagy a múltban végzett ilyen tevékenységet.

A választottbírónak az ügghöz fűződő kapcsolata

- 1.4. A választottbíró vagy a választottbíró közreműködésével működő magyarországi ügyvédi iroda az ügyben jogi tanácsot vagy szakértői véleményt adott az egyik félnek vagy az egyik fél egy leányvállalatának a tárgyi üggyel kapcsolatban.
- 1.5. A választottbíró bármilyen minőségben korábban közreműködött az ügyben.

A választottbíró közvetlen vagy közvetett érdekeltsége az ügyben

- 1.6. A választottbírónak vagy közeli hozzátartozójának üzletrésze vagy részvényei vannak, akár közvetlenül, akár közvetett módon, a felek egyikében vagy a felek egyikének leányvállalatában, kivéve, ha a fél tőzsdén jegyzett társaság és a választottbíró vagy közeli hozzátartozója részvényei tőzsdei értéke nem jelentős.
- 1.7. A választottbíró egyik közeli hozzátartozójának jelentős közvetett vagy közvetlen pénzügyi érdeke fűződik a vita kimeneteléhez.
- 1.8. A választottbíró magyarországi ügyvédi irodája korábban az ügy érdemét érintően közreműködött az ügyben, amely közreműködés már megszűnt, és a választottbíró maga nem vett részt ebben.

A választottbíró kapcsolata a felek ügyvédjével (képviselőjével)

- 1.9. A választottbíró jelenleg képviseli azt az ügyvédet vagy ügyvédi irodát, amely valamelyik fél ügyvédjeként jár el.
- 1.10. A választottbíró ügyvéd ugyanabban az ügyvédi irodában, ahol a felek valamelyikének ügyvédje is dolgozik.

(2) Sárga Lista

A választottbíró és a felek kapcsolata

- 2.1. A választottbíró az elmúlt 18 hónapban ügyvédként járt el valamelyik fél vagy ennek leányvállalata ellen egy másik, a vitához nem kapcsolódó ügyben.
- 2.2. A választottbíró az egyik fél vagy ennek leányvállalata az elmúlt 18 hónapban három vagy több alkalommal jelölte választottbírónak.
- 2.3. A választottbíró ügyvédi irodája az elmúlt 18 hónapban eljárta a felek egyike vagy ennek leányvállalata megbízásából más, a vitához nem kapcsolódó ügyben, a választottbíró közreműködése nélkül.
- 2.4. Az ügyben állami bíróság korábban érvénytelenítő határozatot hozott, és a választottbíró az érvénytelenített határozat meghozatalában korábban részt vett.
- 2.5. Szoros személyes baráti kapcsolat áll fenn a választottbíró és valamely fél vagy annak leányvállalatának vezetője, vagy igazgatója vagy felügyelő bizottságának valamely tagja, vagy bármely más, hasonló befolyással bíró személy, vagy egy tanú vagy szakértő között, amit bizonyít az a tény, hogy az igazgató, ügyvezető, más személy, tanú vagy szakértő és a választottbíró rendszeresen jelentős időt tölt együtt, aminek nincs összefüggésben a szakmai munkájukból fakadó kötelezettségeikkel vagy szakmai vagy társadalmi szervezetek tevékenységével.

A választottbíró kapcsolata a felek ügyvédjével (képviselőjével)

- 2.6. Az elmúlt 18 hónapban a választottbíró az eljárásban résztvevő egyik ügyvéddel azonos irodában tag volt, vagy más módon vele szoros szakmai kapcsolatban állt.
- 2.7. A választottbíró magyarországi ügyvédi irodájának egy másik tagja választottbíró egy másik, ugyanazt a felet vagy feleket, vagy valamelyik fél leányvállalatát érintő vitában.
- 2.8. A választottbíró és az egyik fél ügyvédje között szoros személyes barátság van, amit az a tény bizonyít, hogy a választottbíró és az ügyvéd rendszeresen jelentős időt tölt együtt, ami nincs összefüggésben a szakmai munkájukból fakadó kötelezettségeikkel vagy szakmai vagy társadalmi szervezetek tevékenységével.

Kapcsolat két vagy több választottbíró között

- 2.9. Az elmúlt 18 hónapban a választottbíró az eljárásban résztvevő másik választottbíró irodájában tag volt, vagy vele szoros szakmai kapcsolatban állt.
- 2.10. Két vagy több választottbíró oktat bármilyen formában ugyanazon egyetemi tanszék vagy szervezeti egység keretében, vagy két vagy több választottbíró egy munkahelyen dolgozik.

(3) Zöld Lista

- 3.1. A választottbíró korábban olyan témával kapcsolatos általános véleményt publikált (például jogi ismertető cikkben vagy nyilvános előadáson), amely a választottbírói eljárás során is felmerül (de ez a vélemény nem konkrétan a választottbírói ügyre irányul).
- 3.2. A választottbíró ügyvédi irodája eljárta valamelyik fél vagy ennek leányvállalata ellen egy másik, a vitához nem kapcsolódó ügyben, a választottbíró közreműködése nélkül.
- 3.3. A választottbíró egy másik választottbíróval vagy az egyik fél ügyvédjével ugyanabban a szakmai közösségben vagy társadalmi szervezetben fennálló tagsága révén áll kapcsolatban.

- 3.4. A választottbíró és az egyik fél ügyvédje vagy egy másik választottbíró korábban együtt járt el választottbíróként.
- 3.5. A választottbíró a jelölést megelőzően az öt jelölő féllel vagy annak leányvállalatával (vagy eljáró ügyvédjével) kapcsolatban állt, amennyiben ez a kapcsolat a választottbíró elérhetőségére, alkalmasságára és képzettségére szorítkozott, vagy az elnöki tisztségre szóba jöhető jelöltek nevére, vagy az ügyben felmerülő hatásköri kérdésre, és nem érintette a vita érdekét.
- 3.6. A választottbírónak vagy közeli hozzátartozójának jelentéktelen értéket képviselő, nyilvánosan tőzsdén jegyzett részvénye van az egyik félnél vagy annak leányvállalatánál.
- 3.7. A választottbíró ellen az egyik fél korábban vagy jelen eljárásban eredménytelen kizárási indítványt nyújtott be.

Jelen határozatot elfogadta és hatályba léptette az EÁVB Elnöksége 2011. november 21. napján megtartott ülésén.